
El número dos

El govern de Suárez va pilotar la transició democràtica marcat per l'obsessió d'evitar que l'Estat espanyol tornés a caure a mans de la classe política que havia dominat la Segona República: personalista; dividida en minitafes polítiques (el partit més gros no passà mai de tenir una quarta part dels escons de les Corts); presonera de la cridòria efectista però irresponsable que des de sempre segreguen les tertúlies de cafè (ara, de ràdio) espanyoles (una bona part dels diputats eren acadèmics, escriptors i periodistes); i incapaç de posar-se d'acord en res (va haver-hi vint governs en cinc anys).

Per això, l'any 1977, uns mesos abans de les primeres eleccions democràtiques, el govern espanyol va aprovar el sistema actual de llistes electorals tancades, amb l'objectiu, plenament assolit en pocs anys, de crear partits sòlids, maquinàries polítiques perfectament disciplinades i líders totpoderosos capaços d'estabilitzar el país i matar les forces centrífugues (a la perifèria, però també al centre) que, de tant en tant, s'apoderen de la Península.

Considerant l'anarquisme gairebé atàvic de l'espanyol mitjà (aquesta mena d'indisciplina mental que el fa remugar de tot i sospitar de tot hom i que és pròpia de país mancat d'una reforma protestant o, com a mínim, d'una teologia catòlica fina), és possible que el sistema de llistes tancades complís el seu propòsit inicial d'estabilitzar la democràcia espanyola amb escreix. Quaranta anys després, però, aquell èxit no compensa ni de bon tros el dèficit democràtic atroç que ha generat: polític que, malgrat perdre escons elecció rere elecció, no dimiteixen (ara mateix em vénen al cap els noms dels Srs. Duran i Ridao, però n'hi ha molts més); polítics professionals en el sentit de no saber fer cap altra professió (cosa completament lògica si el pro-

CARLES BOIX

PROFESSOR UNIVERSITAT PRINCETON

pòsit vital d'una persona és aplicar-se diàriament a convèncer el número u que el promogui dins l'escalafó de la llista electoral); i votants jivaritzats i/o orfes que desconeixen el nom del número dos.

Dins la lògica del sistema electoral aprovat pel govern espanyol ara fa quaranta anys, les declaracions del Sr. Duran i Lleida tot afirmant que el número dos d'una llista electoral no té cap importància són incontestables. Hauria estat preferible, però, si el Sr. Duran hagués fet un pas més enllà i s'hagués compromès a aprovar la supressió de les llistes electorals i la seva substitució per un sistema en què el número u gestioni directament tots els escons i compti amb el suport administratiu d'un conjunt de secretaris i secretàries altament competents. A més de ser coherent amb la posició del Sr. Duran, la proposta podria arribar a tenir un efecte beneficiós sobre les finances públiques: ja poden imaginar la quantitat de dietes per desplaçaments i per reunions a comissions parlamentàries que s'estalviaria el contribuent.

CiU necessita un número dos que compensi l'estratègia opaca i poc útil per al país que l'actual número u defensa

La crisi econòmica espanyola té moltes causes. Una és l'atonía del sistema polític i la seva incapacitat per generar el talent necessari per governar eficientment la nau comuna. No conec cap empresa que hagi triomfat sobre la base de tenir un sol empleat que importi ni cap diari que recolzi la seva estratègia de vendes en un sol articulista. No cal llegir els clàssics per saber que el bon líder és aquell que té la imaginació, la generositat i la intel·ligència per buscar el millor número dos possible i, al capdavant, per construir el millor equip possible.

Sé que alguns diran que la polèmica sobre el número dos és pròpia del Ferragosto de casa nostra: enxubat, flàccid, escadusser en notícies. Hi dissenteixo. CiU té, ara mateix, un fort problema de credibilitat política: ningú no sap què és el pacte fiscal que prometen i què faran si no l'aconsegueixen. En un món ideal, la coalició hauria d'haver elegit al president Pujol com a número u a les eleccions d'aquesta tardor amb l'objectiu de defensar, amb la intel·ligència que el caracteritza, el programa postpujolista que el president defensa públicament des de fa alguns mesos. Com que no ho ha fet, CiU necessita un número dos (i tres i quatre) que compensi l'estratègia opaca i poc útil per al país que l'actual número u defensa.

Per descomptat, ERC pateix el mateix problema. No en tindrà prou a recuperar les seves sigles o fins i tot a escollir un número 1 independent per compensar els errors polítics dels darrers anys. Si vol prosperar, haurà de convertir-se en la coalició que encarni l'ansietat sobiranista del país. Això, al meu entendre, l'obliga a posar molta imaginació a l'hora de triar un número dos diferent dels noms en circulació. ¿I si comencés per elegir algun membre destacat del corrent crític d'Unió?